

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Thứ Bảy, ngày 14/2/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 341:

XẢ MÌNH VÌ NGƯỜI CHÍNH LÀ PHÁT TÂM BỒ ĐỀ

Bấy lâu nay, nhiều đồng tu niệm Phật thường chỉ ghi nhớ một câu: ***"Tin sâu Tịnh độ, một lòng niệm Phật cầu vãng sinh thế giới Tây Phương Cực Lạc, đó chính là phát tâm Bồ Đề."*** Điều ấy hoàn toàn đúng và là cốt lõi của pháp môn Tịnh Độ.

Tuy nhiên, Hòa thượng nhấn mạnh rằng đó mới chỉ là phần căn bản. Khi tâm Bồ Đề được khởi tác dụng trong đời sống thì biểu hiện quan trọng nhất chính là ***xả mình vì người***. Đây là điều mà rất ít người thật sự hiểu và thực hành. Vì vậy, Hòa thượng mới dạy rằng: ***"xả mình vì người chính là phát tâm Bồ Đề"***.

Trong kinh Vô Lượng Thọ, Đức Phật dạy rất rõ: ***muốn vãng sinh về thế giới Tây Phương Cực Lạc thì nhất định phải phát tâm Bồ Đề***. Mà cốt lõi của tâm Bồ Đề chính là biết *quên mình để phụng sự người khác*. Học Phật là phải mở rộng tâm lượng, biết sống vì mọi người. Nếu mỗi ngày đều niệm Phật nhưng tâm tự tư tự lợi ngày càng lớn, lúc nào cũng chỉ nghĩ đến bản thân và lợi ích của mình, thì đó chưa phải là tâm Bồ Đề.

Mấy ngày vừa qua, tôi quan sát thấy gần như mọi hoạt động đều lắng xuống. Các thông tin, các video chia sẻ rất ít được cập nhật; những vườn rau và khu trải nghiệm cũng gần như không còn được chăm sóc thường xuyên. Điều đó khiến tôi phải suy nghĩ. Chỉ vài ngày bận rộn mà mọi việc đã bị bỏ quên. Nếu cây không được chăm sóc thì sẽ héo úa; lá rụng đầy cũng không ai dọn dẹp. Đó đâu phải là cảnh giới của người học Phật.

Nhìn kỹ lại, nguyên nhân vẫn là vọng tưởng, phân biệt và chấp trước. Có phải chỉ những ngày Tết mới là dịp để quan tâm, thăm hỏi và tri ân nhau? Còn những ngày bình thường thì không cần hay sao?

Thật ra, sinh tử vô thường đang đến rất gần với mỗi người. Chúng ta không biết ngày mai sẽ ra sao. Vì vậy, nếu chỉ mải mê với những việc riêng mà quên mất việc tu học và phụng sự thì cuối cùng vẫn chỉ là tâm tự tư tự lợi. Có những buổi học, số người tham dự giảm đi rất nhiều vì ai cũng cho rằng mình bận. Nhưng nếu nhìn rộng hơn, chúng ta sẽ thấy còn biết bao việc quan trọng hơn đang chờ mình thực hiện.

Phật Bồ Tát phải giáo hóa vô lượng vô biên chúng sinh trong khắp hư không pháp giới. Công việc ấy lớn lao hơn bất cứ việc gì của chúng ta. Thế nhưng các Ngài chưa từng nói mình bận để ngừng cứu độ chúng sinh. Tôi nhớ có lần, tối thứ Năm, gần bảy giờ tối tôi mới về đến Đà Lạt sau gần hai mươi tiếng đồng hồ di chuyển liên tục. Đường cao tốc chạy đúng tốc độ nên hầu như không có thời gian nghỉ ngơi. Cơ thể lúc ấy rất mệt. Có thể hôm đó tôi không nói được nhiều vì sức khỏe không cho phép, nhưng buổi học cuối năm vẫn phải diễn ra. Đó là dịp để mọi người được gặp nhau và cùng nhau học tập. Không phải vì bản thân khỏe hay mệt mà thay đổi mục tiêu phụng sự.

Hòa thượng dạy một câu khiến tôi suy nghĩ rất nhiều: "**Phật Bồ Tát đến thế gian này chỉ vì hóa độ chúng sinh, hoàn toàn không có việc riêng.**" Chúng ta thử nhìn lại chính mình. Nếu suốt đời chỉ lo cho việc riêng thì cuối cùng cũng sẽ đến ngày phải rời bỏ tất cả. Khi ấy, những việc mình cố giữ lấy sẽ do ai tiếp tục?

Thật ra, thế gian không có việc gì là không thể thiếu một con người. Chỉ là chúng ta thường rơi vào cái bẫy của bản ngã, nghĩ rằng nếu không có mình thì mọi việc sẽ không thể vận hành. Nhưng rồi sẽ đến một ngày chúng ta không còn hiện diện nữa. Khi ấy, mọi việc vẫn tiếp tục như thường. Vì vậy, đừng để cả cuộc đời chỉ quanh quẩn trong những việc riêng của mình.

Hòa thượng nói: "**Phật Bồ Tát đến thế gian để cứu độ những chúng sinh đang chịu khổ nạn.**" Còn chúng ta thì sao? Chúng ta đến thế gian này để làm gì? Nếu nhìn lại thật kỹ, phần lớn chúng ta vẫn đang sống vì bản thân: vì danh vọng, lợi dưỡng, vì hưởng thụ năm dục sáu trần, vì tham, sân, si, mạn. Chính những tâm niệm ấy trói buộc chúng ta trong vòng luân hồi, khiến chúng ta mãi là phàm phu, không thể thoát ra khỏi sự ràng buộc của phiền não.

Hòa thượng dạy: **"Phật xả mình vì người."** Điều đó có nghĩa là mỗi người học Phật đều phải luôn đặt lợi ích của chúng sinh lên trước lợi ích của bản thân. Có người từng nói với tôi: *"Thầy ơi, con làm đến Tết rồi nghỉ. Qua Tết con làm tiếp."*

Có người từng thưa với Hòa thượng rằng nhà ăn từ thiện đã phục vụ suốt cả năm, vậy mừng Một Tết nên nghỉ một ngày để mọi người được nghỉ ngơi. Hòa thượng liền nói: **"Ba trăm sáu mươi bốn ngày đều phát tâm bố thí cúng dường. Nếu chỉ riêng ngày mừng Một không mở cửa thì những người vốn nhờ nơi này để có bữa ăn sẽ biết đi đâu?"** Nếu đã phát tâm bố thí thì phải phát tâm cho viên mãn. Nếu phát nguyện phục vụ 365 ngày thì hãy làm trọn vẹn 365 ngày. Đó mới thật sự là tâm Bồ Đề.

Tôi cũng từng nhắc một người: *"Đừng khởi ý nghĩ rằng làm đến Tết rồi nghỉ. Chỉ cần luôn tận tâm tận lực vì chúng sinh là được."* Điều quan trọng không phải là nghỉ hay không nghỉ, mà là trong tâm có còn nghĩ đến chúng sinh hay không.

Xả mình vì người không phải chỉ làm vào những dịp đặc biệt. Mỗi giờ, mỗi phút, mỗi ngày đều nên nghĩ đến việc mang lại lợi ích cho người khác. Thật ra, ngày nào cũng là ngày Tết. Ngày nào cũng đáng để tri ân. Ngày nào cũng đáng để báo ân. Có cơ hội làm việc thiện thì hãy làm ngay, không cần đợi đến một dịp đặc biệt nào.

Hòa thượng thường kể rằng từ khi còn rất nhỏ, Ngài đã luôn tự hỏi: **"Ta đến thế gian này để làm gì?"** Chỉ riêng việc khởi được câu hỏi ấy cũng đã khác với người bình thường. Người phàm chỉ nghĩ đến hôm nay ăn gì, mặc gì, kiếm được bao nhiêu tiền hay làm sao để cuộc sống dễ chịu hơn. Còn người có chí hướng tu học lại luôn tự hỏi mục đích của đời mình là gì và mình phải sống như thế nào để mang lại lợi ích cho chúng sinh. Chỉ cần khởi được một ý niệm như vậy, chúng ta đã bắt đầu vượt lên trên phạm vi của phàm phu và bước những bước đầu tiên trên con đường của chư Phật, chư Bồ Tát. Khi tìm được câu trả lời cho câu hỏi ấy, phương hướng tu học và phụng sự của chúng ta cũng sẽ trở nên rõ ràng hơn.

Mấy ngày nay, tôi cứ đi hết vườn rau này đến vườn rau khác để xem có loại nào đã đến kỳ thu hoạch. Tôi dặn các chú tranh thủ cắt hết những loại rau đã lớn để mang tặng mọi người. Rau nào ăn tươi được thì đem tặng, rau nào nhiều quá

thì làm dưa. Trong khi đó, ngoài kia có rất nhiều người đang vất vả tìm mua thực phẩm sạch mà không có. Có người sẵn sàng bỏ nhiều tiền nhưng cuối cùng vẫn chỉ mua được những loại rau sử dụng nhiều phân bón và thuốc bảo vệ thực vật. Có những sản phẩm sạch và tốt như vậy, nhưng nếu chúng ta chỉ giữ lại cho mình mà không biết chia sẻ với mọi người thì thật đáng tiếc.

Hòa thượng từng kể rằng từ khi còn nhỏ, Ngài luôn suy nghĩ làm thế nào để giúp ích cho mọi người. Có lúc Ngài nghĩ phải phát triển kinh tế để giúp đời, nhưng rồi nhận ra kinh tế không thể giải quyết tận gốc vấn đề. Có lúc lại nghĩ đến sức mạnh quân sự, nhưng rồi cũng thấy đó không phải con đường cứu thế. Mãi đến khi gặp Chương Gia Đại Sư, Ngài mới thật sự tìm được câu trả lời.

Chương Gia Đại Sư dạy: **"Phật pháp đến thế gian để giáo hóa chúng sinh, trăm điều lợi mà không có một điều hại."** Đại sư giải thích rằng các lĩnh vực như kinh tế hay quân sự tuy có thể mang lại lợi ích trước mắt, nhưng chỉ cần một sai lầm nhỏ cũng có thể khiến vô số người chịu tổn thất và thương vong. Chỉ có Phật pháp mới giúp con người chuyển hóa tận gốc từ tâm niệm, từ đó đem lại lợi ích lâu dài cho bản thân và xã hội.

Nhiều năm học tập Phật pháp và noi theo chuẩn mực của các bậc Thánh Hiền, chúng ta đều thấy rất rõ rằng con đường này chỉ mang lại lợi ích, hoàn toàn không có tác hại. Vậy vì sao vẫn có người rời xa Phật pháp?

Nếu quan sát kỹ, chúng ta sẽ thấy phần lớn không phải vì Phật pháp không tốt, mà vì họ chưa từng thật sự thực hành. Họ chỉ mang danh là học Phật, nhưng trong đời sống hằng ngày vẫn không thay đổi tập khí của mình: vẫn ăn thịt, uống rượu, nói dối và sống theo những thói quen cũ. Trong *Tịnh Nghiệp Tam Phước*, điều đầu tiên Đức Phật dạy là: **"Hiếu dưỡng cha mẹ. Phụng sự sư trưởng. Từ tâm không sát sinh. Tu mười nghiệp thiện"**. Đây là nền tảng căn bản của việc học Phật. Nếu ngay cả những điều căn bản ấy cũng không thực hành thì làm sao có thể nói mình đang học Phật?

Đối với cha mẹ thì bất hiếu, đối với thầy cô thì bất kính, đối với chúng sinh không có lòng thương xót, đối với mười điều thiện lại thường xuyên vi phạm. Khi ấy, việc rời xa Phật pháp chỉ là hệ quả tất yếu. Ngược lại, người thật sự y giáo phụng hành, lấy lời Phật dạy và chuẩn mực của Thánh Hiền làm kim chỉ nam

trong cuộc sống thì dù gặp khó khăn đến đâu cũng không dễ dàng từ bỏ con đường ấy.

Chưong Gia Đại Sư từng nói với Hòa thượng: **"Dùng Phật pháp để giáo hóa chúng sinh thì trăm điều lợi, không một điều hại, cũng không có bất kỳ tác dụng phụ nào."** Tôi nhớ khi còn nhỏ, có nhiều người quanh tôi ăn chay, tu hành. Khi ấy tôi rất kính phục. Nhưng sau một thời gian, nhiều người không còn tu nữa, cũng không còn ăn chay. Có người thậm chí quay trở lại uống rượu, ăn thịt và sống buông thả hơn trước.

Có phải Phật pháp không tốt? Không. Đơn giản là họ không vượt qua được tập khí xấu ác của chính mình nên đã bỏ cuộc. Người thật sự lấy giáo pháp làm phương hướng sống sẽ không dễ dàng từ bỏ Phật pháp, cũng không dễ dàng rời xa chuẩn mực của các bậc Thánh Hiền. Bản thân tôi cũng vậy. Đến tuổi này, những điều như hưởng thụ vật chất, tranh hơn thua về danh vọng hay lợi dưỡng gần như không còn nhiều ý nghĩa nữa.

Hòa thượng nhắc đến năm điều mà Phật gọi là **tài, sắc, danh, thực, thùy**. Đây được ví như **năm sợi dây trói buộc con người vào địa ngục**. Chỉ cần đắm nhiễm một trong năm điều ấy thì cũng giống như mở một con đường rộng dẫn mình đi thẳng vào khổ đau.

Người trẻ đắm chìm trong sắc dục, tưởng rằng đó là hạnh phúc, nhưng cuối cùng lại đánh đổi bằng bệnh tật và đau khổ. Người mê đắm danh vọng và địa vị thì cuối cùng cũng bị chính danh vọng và địa vị ấy làm khổ. Người chạy theo tiền tài vật chất tưởng rằng mình giàu có, nhưng đến cuối đời mới nhận ra tiền bạc không thể cứu được mình. Tiền bạc chỉ thỏa mãn nhất thời lòng tham, còn hậu quả lâu dài là sự bất an và dẫn vật.

Người xưa dạy: **"Ngẩng lên không hổ với trời, cúi xuống không thẹn với người."** Đó mới là cuộc sống đáng quý. Không chỉ không hổ thẹn với con người, mà ngay cả trước quỷ thần, trước lương tâm của chính mình, chúng ta cũng có thể bình thản. Bởi vì mình đã tận tâm tận lực làm những điều đúng đắn, không làm điều gì trái với đạo lý.

Hòa thượng nói rằng thời đại ngày nay đầy rẫy thiên tai, dịch bệnh và khổ nạn. Mỗi năm đều có biết bao người chịu cảnh mất mát vì bão lũ, chiến tranh hay

thiên tai. Nếu những người học Phật không phát tâm giúp đỡ thì còn ai sẽ phát tâm? Khi nhìn thấy hoàn cảnh đau khổ của người khác, chúng ta phải hết lòng tìm cách giúp họ vượt qua. Sự giúp đỡ ấy trước hết có thể là vật chất, nhưng đó chưa phải điều quan trọng nhất.

Điều quan trọng hơn là dùng Phật pháp để đánh thức họ, giúp họ hiểu nhân quả, hiểu ý nghĩa của cuộc sống và tìm lại niềm tin. Ngay cả hình ảnh và cách sống của chúng ta cũng là một bài pháp không lời. Khi người khác cảm nhận được sự chân thành, vô tư và tận tụy của người học Phật, họ sẽ tự hỏi vì sao những con người này có thể sống như vậy. Đó chính là nhân duyên để họ tìm hiểu Phật pháp.

Có thể hôm nay họ chưa tiếp nhận, nhưng khi gặp khó khăn hay đau khổ trong cuộc đời, hạt giống ấy sẽ nảy mầm và dẫn họ tìm về chánh pháp.

Tôi nhớ có một học trò ở Hưng Yên. Chú ấy hầu như không dùng điện thoại thông minh, cũng rất ít khi lên mạng. Có vài lần chú gọi cho tôi qua Viber, nhưng khi tôi gọi lại thì chú không nghe máy vì hầu như không sử dụng điện thoại. Thế nhưng thật kỳ lạ, chú lại tình cờ tìm được loạt bài giảng chữ Hán của tôi trên YouTube. Sau đó, chú nhờ con cháu mở từng bài để học. Chú phát nguyện rằng khi học xong đủ một trăm bài sẽ vào tận nơi để gặp thầy. Đúng như lời nguyện, sau khi hoàn thành bài học thứ một trăm, chú xách ba lô đi từ Hưng Yên vào đây. Ban đầu, vợ con không đồng ý vì sợ bị lừa. Cuối cùng, cả gia đình kết hợp chuyến đi du lịch để cùng vào. Khi tận mắt chứng kiến môi trường tu học và biết mọi việc đều chân thật, họ mới yên tâm để chú ở lại tiếp tục học tập. Qua câu chuyện ấy, chúng ta thấy rằng khi nhân duyên chín muồi và tâm cầu học chân thành, người học đạo sẽ tự tìm được con đường của mình.

Hòa thượng từng kể rằng trước khi tiếp xúc với Phật pháp, Ngài từng nghĩ đến con đường kinh tế, rồi chính trị để giúp đời. Nhưng sau khi gặp Chương Gia Đại Sư, Ngài hiểu rằng chỉ có Phật pháp mới thật sự cứu được thế gian.

Từ đó, cả cuộc đời Hòa thượng chuyên tâm tu học và hoằng dương Phật pháp, đặc biệt là pháp môn Tịnh Độ. Ngài luôn nhắc lại lời Đại sư: **"Phật pháp đến thế gian chỉ có trăm điều lợi, không có một điều hại, cũng không có tác dụng phụ."** Sau khi được Đại sư chỉ dạy, Hòa thượng nguyện dành trọn cuộc đời để truyền bá Phật pháp, giúp đỡ chúng sinh. Hơn bảy mươi năm hoằng pháp là

minh chứng rõ ràng nhất. Ngay cả khi tuổi cao, sức yếu, hơi thở không còn mạnh như trước, Hòa thượng vẫn tiếp tục giảng kinh. Các vị thị giả không muốn mọi người nhìn thấy sự già yếu của Ngài nên chỉ ghi âm mà không ghi hình. Dù giọng nói đã ngắt quãng, từng câu, từng chữ vẫn là những lời giáo huấn giúp con người giác ngộ, biết làm người tốt, biết hiếu kính cha mẹ và sống đúng với đạo lý.

Hòa thượng dạy: **"Cả đời này muốn đi con đường nào thì nhất định phải dùng trí tuệ để lựa chọn. Và phải chọn con đường có thể đi thông suốt."** Lời dạy ấy rất đáng để chúng ta suy ngẫm. Nếu chọn đúng con đường thì bản thân được an vui, gia đình hạnh phúc và những người xung quanh cũng được lợi ích. Nếu chọn sai, không những chính mình đau khổ mà còn kéo theo rất nhiều người khác cùng chịu khổ.

Có lần tôi về miền Tây, ghé thăm bà con ở Phụng Hiệp và nghe một câu chuyện khiến tôi rất chấn động. Có một cô giáo, xuất thân từ gia đình nghèo. Sau khi học xong, cô đi dạy học rồi lập gia đình với một kỹ sư. Hai vợ chồng đều có công việc ổn định, xây được nhà cửa khang trang. Ai cũng nghĩ cuộc sống của họ rất hạnh phúc. Nhưng sau đó, vì đầu tư vào tiền ảo, gia đình lâm vào cảnh nợ nần chồng chất. Không chỉ mất toàn bộ tài sản của mình, họ còn lấy cả số tiền người em vừa vay ngân hàng để sửa nhà đem đầu tư.

Bài học hôm nay, Hòa thượng nhấn mạnh một điều rất quan trọng: **Phát tâm Bồ Đề chính là xả mình vì người.** Nhiều người chỉ nhớ rằng: **"Tin sâu Tịnh độ, một lòng niệm Phật cầu vãng sinh Tây Phương Cực Lạc là phát tâm Bồ Đề."**

Nhưng lại quên mất ý nghĩa sâu xa phía sau. Muốn phát tâm Bồ Đề chân thật thì phải biết hy sinh, phụng hiến và sống vì người khác. Chỉ khi xả mình vì người, chúng ta mới có cơ hội tích lũy công đức và cũng mới có cơ hội kiểm nghiệm xem tâm mình còn bao nhiêu tự tư tự lợi. Nếu miệng nói tin sâu Tịnh độ, một lòng cầu vãng sinh nhưng trong tâm vẫn đầy ảo danh, ảo lợi, tham, sân, si và ngã mạn thì vẫn chưa đủ điều kiện để vãng sinh. Khi ấy, chúng ta mới chỉ gieo duyên với Phật mà thôi.

Hòa thượng dạy rằng người học Phật phải xem **xả mình vì người** là sứ mạng của mình. Nếu học Phật chỉ để cầu bình an, cầu tài lộc hay xem Phật như một vị thần bảo hộ cho cuộc sống của mình thì đó là một cách hiểu sai.

Điều khiến tôi ấn tượng nhất là câu nói: "**Phật Bồ Tát đến thế gian này là để hóa độ chúng sinh.**" Vậy mỗi chúng ta hãy tự hỏi: "**Mình đến thế gian này để làm gì?**" Nếu chỉ để hưởng thụ năm dục sáu trần thì cuộc đời ấy quá tầm thường.

Những thú vui ấy rồi cũng chóng tàn. Trong khi đó, nếu chúng ta dùng quãng đời ngắn ngủi này để mang lại lợi ích cho cộng đồng và xã hội thì cuộc sống sẽ có ý nghĩa hơn rất nhiều. Sống vì tư lợi thì tạo nghiệp. Sống vì lợi ích của chúng sinh thì vun bồi công đức.

Có nhiều việc tốt tôi từng muốn làm nhưng chưa đủ điều kiện để thực hiện. Không phải vì không có ý tưởng hay không có tâm nguyện, mà vì chưa đủ nhân duyên và nguồn lực. Tôi vẫn luôn nghĩ rằng nếu những việc ấy thật sự mang lại lợi ích cho chúng sinh thì khi nhân duyên chín muồi, Phật Bồ Tát nhất định sẽ gia hộ, sẽ có người đến cùng chung sức.

Nếu đến nay vẫn chưa thành tựu thì có thể chúng sinh chưa đủ phước để thọ hưởng, hoặc chính bản thân mình vẫn còn những tập khí tự tư tự lợi chưa đoạn trừ. Nếu lúc ấy lại thành công quá sớm thì rất có thể bản ngã sẽ lớn lên, cuối cùng không phải lợi ích mà lại trở thành tai hại cho chính mình.

Vì vậy, Phật Bồ Tát chỉ thành tựu những điều thật sự có lợi cho chúng sinh, chứ không bao giờ giúp con người nuôi lớn lòng tham hay sự chấp ngã. Khi một người thật sự xả mình vì người, mọi ý nghĩ đều xuất phát từ lợi ích của chúng sinh thì Phật Bồ Tát tự nhiên sẽ gia hộ và có người đến trợ giúp. Làm việc vì chúng sinh không phải là cưỡng cầu hay phan duyên. Cưỡng cầu sẽ sinh phiền não. Phiền não càng nhiều thì đau khổ cũng theo đó mà tăng lên.

Càng học Phật, càng học theo chuẩn mực của các bậc Thánh Hiền, chúng ta càng thấy rõ đây là con đường **trăm điều lợi mà không có một điều hại**. Một con đường như vậy thì không có lý do gì để thoái tâm. Nếu có người bỏ cuộc, nguyên nhân không phải vì Phật pháp không tốt, mà vì họ chưa thật sự thực hành lời Phật dạy. Chỉ khi y giáo phụng hành, lấy giáo pháp làm kim chỉ nam cho cuộc sống thì người học Phật mới cảm nhận được giá trị chân thật của con đường này./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!